

İDEALİNİZDEKİ ÜNİVERSİTE İÇİN PLANLANMIŞ EN İYİ YOL

MERKEZ DİJİTAL UYGULAMASI

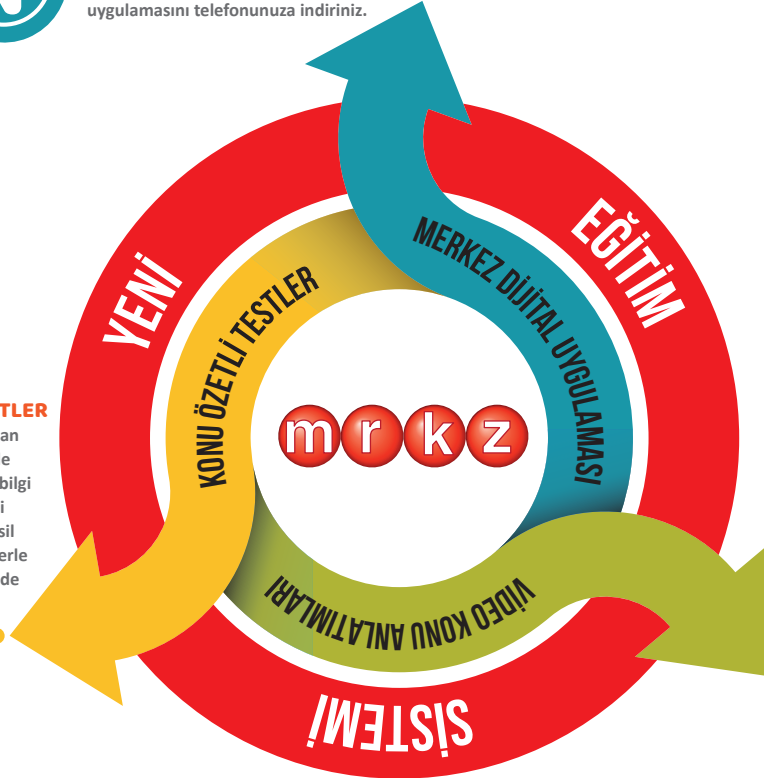

Test sonlarındaki optiği okutmak için “Merkez Dijital” uygulamasını kullanmanız gerekmektedir. Lütfen “Merkez Dijital” uygulamasını telefonunuza indiriniz.

ÜNİTE ÖZETLİ TESTLER

Her ünitenin başına konan özet konu anlatımları ile ünitenin geneli hakkında bilgi ve kavram eksiklerinizi giderebilirsiniz. Yeni nesil sorulardan oluşmuş testlerle de sınava en doğru şekilde hazırlanabilirsiniz.

QR UYGULAMASI

Karekodları (QR) okutarak kitaplardaki konu anlatım videolarına ve soruların video çözümlerine ulaşabilirsiniz.

Analitik Serisi Soru Bankaları, zorluk derecesine göre sıralanmış testlerden oluşmaktadır. Soruların % 15'si kolay, % 65'i orta, % 20'i zorluk derecesi yüksek sorulardan oluşmaktadır. Ünitelerdeki soru adetleri ve kazanım sayıları ÖSYM'nin soru yönelimleri ile TYT ve AYT'deki soru yoğunluğu esas alınarak belirlenmiştir. Sorular; bilgi, kavrama, uygulama ve analiz düzeylerinde hazırlanmıştır. Ünitelerin son testlerindeki soruların ayırt ediciliği yüksektir. Ünite ile ilgili akıl yürütme ve üst düzey düşünme becerilerini ölçen çoktan seçmeli ve etkinlik tarzı sorularla etkili ve kalıcı öğrenmenin gerçekleşmesi amaçlanmıştır.

Bu kitabın tüm hakları yayınevine aittir.
Yayınevinin izni olmaksızın, kitabın tümünün veya bir kısmının elektronik, mekanik, fotokopi veya başka yollarla basımı, çoğaltılması ve dağıtımı yapılamaz. Kitaba ait metinler, şemalar, tablolar ve sorular kaynak göstererek de olsa kullanılamaz. Kitabın hazırlanış yöntemi taklit edilemez.

YAYIN KOORDİNATÖRÜ

Sedat ÇALIŞKAN

EDİTÖR

Aleyna SELÇUK

YAZAR

Sedat ÇALIŞKAN

DİZGİ - GRAFİK

Mümine TORUN

ISBN

978 - 605 - 7952 - 35 - 6

BASKI

ERTEM BASIM Ltd. Sti./ANKARA
Tel: (0312) 640 16 23 Faks: (0312) 640 16 24
Sertika No: 16031

İLETİŞİM

Ostim Mahallesi 1207. Sokak No: 3/C-D
Ostim / ANKARA
Tel: (0312) 395 13 36 - 386 00 26
GSM: (0549) 814 44 40

ÖN SÖZ

Merhaba Değerli Arkadaşlar,

Bu çalışmamız, başarısı kanıtlanmış özel bir yöntemle hazırlandı. Tarih öğretimine yeni bir soluk getireceğini düşündüğümüz kitaplarımızın içeriği, üç kavram üzerinde odaklanarak oluşturuldu. Bu kavramlar; analitik öğrenme, sarmal içerik belirleme yaklaşımı ve bireysel öğrenme özellikleridir.

Tarih hazırlık setleri; “Konu - Soru Fasikülleri” ve “Soru Bankası” olmak üzere iki kitaptan oluşmaktadır. Öğrencilerimize önce konu anlatım kitabından konuları çalışmalarını öneririz. Konu anlatımı çalışmadan, doğrudan soru çözmeye başlamak bazı kazanımların hep eksik kalmasına yol açmaktadır. Konu anlatımı çalışmasının hemen ardından da o konuyla ilgili testleri çözmek, konunun pekişmesini sağlar.

Kitabımızda TYT - AYT Tarih konuları 27 üniteye ayrılmıştır. Bu konular, ÖSYM'nin yeni soru yönelimleri ile Ortaöğretim Tarih kazanımları doğrultusunda hazırlanan sorularla yoklanmıştır.

Soru bankamızdaki “Ünite Testleri” ile konuların parçalara ayrılarak tüm yönleriyle pekiştirilmesi amaçlanmıştır. Mikro hücrelendirme yöntemine göre hazırlanan bu testlerle adayların ünite ile ilgili tüm eksikliklerini görmeleri ve gidermeleri sağlanmıştır.

Kitabımızın hazırlanma amacı, ezbere dayalı tarih anlayışını değiştirerek, sistematik düşünme ve etkin akıl yürütme süreci ile anlamlı tarih öğrenme stratejilerini bir araya getirmektir.

Kitabımız ile ilgili tüm soru ve önerilerinizi “info@merkezyayinlari.com” adresi ile “MRKZ Merkez Yayınları” facebook, “@merkezyayincilik” instagram sayfalarından bize doğrudan iletebilirsiniz.

Ortaöğretim Tarih Müfredatı ile ÖSYM'nin yeni soru yönelimleri dikkate alınarak hazırlanan bu kitabın, tüm adaylara yardımcı olmasını dileriz.

Sedat ÇALIŞKAN

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ	3
İÇİNDEKİLER	4
Ünite: 1 – Tarih ve Zaman	5
Ünite: 2 – İnsanlığın İlk Dönemleri	17
Ünite: 3 – Orta Çağ'da Dünya	29
Ünite: 4 – İlk ve Orta Çağlarda Türk Dünyası	39
Ünite: 5 – İslam Medeniyetinin Doğuşu	55
Ünite: 6 – Türklerin İslamiyet'i Kabulü ve İlk Türk İslam Devletleri	67
Ünite: 7 – Yerleşme ve Devletleşme Sürecinde Selçuklu Türkiye	83
Ünite: 8 – Beylikten Devlete Osmanlı Siyaseti (1302 - 1453)	97
Ünite: 9 – Devletleşme Sürecinde Savaşçılar ve Askerler	107
Ünite: 10 – Beylikten Devlete Osmanlı Medeniyeti	115
Ünite: 11 – Dünya Gücü Osmanlı (1453 - 1595)	121
Ünite: 12 – Sultan ve Osmanlı Merkez Teşkilatı	133
Ünite: 13 – Klasik Çağda Osmanlı Toplum Düzeni	143
Ünite: 14 – Değişen Dünya Dengeleri Karşısında Osmanlı Siyaseti (1595 - 1774)	153
Ünite: 15 – Değişim Çağında Avrupa ve Osmanlı	165
Ünite: 16 – Uluslararası İlişkilerde Denge Stratejisi (1774 - 1914)	185
Ünite: 17 – Devrimler Çağında Değişen Devlet - Toplum İlişkileri	209
Ünite: 18 – Sermaye ve Emek	235
Ünite: 19 – XIX ve XX. Yüzyılda Değişen Gündelik Hayat	243
Ünite: 20 – XX. Yüzyıl Başlarında Osmanlı Devleti ve Dünya	249
Ünite: 21 – Millî Mücadele	265
Ünite: 22 – Atatürkçülük ve Türk İnkılabı	291
Ünite: 23 – İki Savaş Arasındaki Dönemde Türkiye ve Dünya	305
Ünite: 24 – II. Dünya Savaşı Sürecinde Türkiye ve Dünya	321
Ünite: 25 – II. Dünya Savaşı Sonrasında Türkiye ve Dünya	327
Ünite: 26 – Toplumsal Devrim Çağında Dünya ve Türkiye	333
Ünite: 27 – 21. Yüzyıl Eşiğinde Türkiye ve Dünya	339
CEVAP ANAHTARI VE HARİTALAR	345

- Tarih, geçmişte yaşanmış olayları, yer ve zaman göstererek, neden-sonuç ilişkisi içinde, belgelere dayanarak inceleyen ve objektif (tarafsız) bir şekilde aktaran bilim dalıdır.
- Tarih, ancak kaynaklara dayanılarak yazılır; kaynak yoksa, tarih de yoktur. Kaynak, geçmiş hakkında bize bilgi veren her şeydir. Tarihî kaynaklara daha çok arkeolojik kazılarda, müzelerde, kütüphanelerde ve arşivlerde ulaşılır. Bunun yanında olayı yaşamış kişilerin anlattıkları da tarihe sözlü kaynaklık eder. Tarihçi açısından birinci elden yazılı kaynaklar, diğer kaynaklara göre daha önemli ve önceliklidir.
- Tarihin konusu, insan ve insanların faaliyetleridir. İnsanların faaliyeti olmayan doğal olaylar ve oluşumlar tarihin konusu olamaz.
- Tarih, bize geçmişi öğretmek günümüzü anlamaya, geleceğe ışık tutmaya yardımcı olur.
- Tarih yazımında en önemli prensip tarafsız (objektif) olmaktır. Bunun için de araştırması yapılan kişiler ve olaylar günümüz değer yargılarından uzak bir şekilde, tüm yönleriyle ele alınıp incelenmeli; ulaşılabilecek tüm kaynaklara ulaşılmalıdır. Tarafsızlığın gereği olarak, herhangi bir abartı veya indirgenmeye gidilmemelidir.
- İnsanlık tarihinin bir bütün olarak incelenmesi son derece zordur. Bu zorluğu aşmak, araştırmayı ve öğrenmeyi kolaylaştırmak amacıyla tarih; zamana, mekâna ve konularına göre sınıflandırılarak incelenir.
- Yazının bulunması (MÖ 3200/Sümerler), tarihin başlangıcı kabul edilir. Yazıdan önceki döneme "Tarih Öncesi", yazının kullanıldığı döneme "Tarih Devirleri" denir. Tarih Öncesi Devirlerin (Kaba Taş, Yontma Taş, Cilalı Taş - Bakır, Tunç, Demir) ayrımında, kullanılan araç ve gereçler esas alınmıştır. Tarih Devirlerinin (İlk Çağ, Orta Çağ, Yeni Çağ, Yakın Çağ) ayrımında, insanlığın yaşamını etkileyen evrensel olaylar esas alınmıştır. Devirlerin süresi günümüze yaklaştıkça kısalır. Bunun nedeni, günümüze yaklaşıldıkça kültürel etkileşimin artması; buna bağlı olarak bilgi birikiminin ve uygarlık gelişiminin hızlanmasıdır.

- İnsanoğlu araç ve gereç yapımında sıra ile taş, toprak ve madenlerden faydalanmıştır. Yontma Taş Devri'ni yaşayan bir topluluk, zaman içinde Demir Devri'ni yaşayan bir uygarlık ile karşılaşır (Cilalı Taş, Bakır ve Tunç devirlerini yaşamadan) doğrudan Demir Devri'ne geçtiği olmuştur. Devir atlama olarak adlandırılan bu gelişmenin nedeni kültürel etkileşimdir.
- Savaşlar, göçler, ticari faaliyetler ve yazının kullanılması toplumlar arası kültürel etkileşimi artırmış; bilim ve teknolojinin gelişimini hızlandırmıştır.
- Farklı bölgelerde yapılan kazılarda benzer eşyalara rastlanması; insanların ihtiyaçlarının birbirine benzer olduğunu ve (veya) bu bölgeler arasında kültürel etkileşim yaşandığını gösterir.
- Tarih Öncesi Devirler, yazının kullanılmadığı; insanoğlunun doğa karşısında en donanımsız ve korunmasız olduğu dönemdir. Bu dönemin aydınlatılmasında arkeolojik kaynaklardan yararlanılır.
- Tarih Öncesi Devirler, çok uzun sürmesine rağmen bu dönemle ilgili bilgilerimiz çok azdır. Bunun nedeni; yazının olmaması ve o dönemden günümüze çok kısıtlı kaynağın ulaşmasıdır.
- Tarih hem bir bilim dalının adıdır hem de "zaman ve takvim" anlamında kullanılır. Zaman anlamındaki tarih, Milat (Hz. İsa'nın doğumu) esas alınarak MÖ ve MS olmak üzere ikiye ayrılmıştır. MÖ'sine ait tarihler büyüdükçe günümüzden uzaklaşır, küçüldükçe günümüze yaklaşır. MS'sine ait tarihler büyüdükçe günümüze yaklaşır, küçüldükçe günümüzden uzaklaşır. MÖ ile MS arasındaki farkı bulmak için, verilen tarihler toplanır. Verilen rakamlar aynı dönemler içinde ise çıkarılır.
- Gün, ay ve yıl olarak verilen olayların zamanları daha belirgindir. Örneğin "Saltanat, 1 Kasım 1922'de kaldırılmıştır." ifadesinde belirtilen zaman, "Ankara, Ekim 1923'te başkent yapılmıştır." ifadesindeki zamana göre daha belirgindir.

TARİH BİLİMİNİN ÖZELLİKLERİ

- Tarih, geçmişte yaşanan olayları inceler. Bu nedenle tarihi olaylar tekrarlanamaz, gözlemi ve deneyi yapılamaz.
- ! Tarihi diğer bilimlerden ayıran en önemli özelliğidir.**
- Tarihi bilgiler kesin değildir. Bulunacak her yeni belge, mevcut bilgileri güçlendirebilir veya değiştirebilir.
- Tarih, belgelere dayalı olarak yazılır.
- Tarihi olayların yeri ve zamanı belli olmalıdır.
- ! Tarih bu özelliği bakımından edebiyattan ayrılır.**
- Tarihi olaylar arasında neden - sonuç ilişkisi vardır.
- Tarih, toplumları çok yönlü etkileyen, uygarlığa katkısı olan kişi ve olayları konu alır.
- Tarihi olaylar, tarafsız (objektif) bir şekilde incelenmelidir.
- Tarihi olaylar değerlendirilirken, olayın gerçekleştiği dönemin koşulları dikkate alınmalıdır. Geçmiş, günümüz değer yargılarını kullanmadan, kendi koşulları çerçevesinde değerlendirilmelidir. Bunun için geçmişte yaşamış insanların durumlarını, onların gözüyle anlamaya (tarihsel empati yapmaya) çalışmalıyız.
- Tarihi bilgi, kanıtlara dayalı olmasının yanı sıra tarihçilerin değerlendirme ve yorumlarını da içerir. Aynı tarihsel olayı, farklı kaynak ve zihniyet ile değerlendirmek, farklı yorumlara neden olur.

TARİHİN KAYNAKLARI

Tarih, geçmişte incelediği için deney ve gözlem yöntemini kullanamaz. Tarih, ancak kaynaklara dayalı olarak yazılır. Geçmişten günümüze gelen her türlü belgeye "kaynak" denir. Kaynaklar önce kendi içinde "Birinci Elden Kaynaklar" ve "İkinci Elden Kaynaklar" olmak üzere ikiye ayrılır.

Birinci Elden Kaynaklar

Tarihi olayın geçtiği döneme ait belgeler ve bulgulardır.

İkinci Elden Kaynaklar

Tarihi olayın geçtiği döneme yakın ya da o dönemin kaynaklarından yararlanarak meydana getirilen eserlerdir.

"Birinci Elden Kaynaklar" ve "İkinci Elden Kaynaklar" da niteliğine göre 4 grupta toplanır.

YAZILI KAYNAKLAR

- Kitabeler
- Tabletler
- Kitaplar
- Paralar
- Mühürler
- Fermanlar
- Antlaşma metinleri vb.

GERÇEK EŞYA VE NESNELER

- Arkeolojik buluntular
- Mezarlar
- Fosiller
- Heykeller
- Mağara resimleri
- Silahlar vb.
- Araç - gereçler

SÖZLÜ KAYNAKLAR

- Destanlar
- Efsaneler
- Mitler
- Şiirler vb.

SESİ VE GÖRÜNTÜLÜ KAYNAKLAR

- Filmler
- Fotoğraflar
- CD ve DVD'ler
- Resimler vb.

UYARI

- Birinci elden kaynaklar yaşandığı dönem hakkında daha detaylı bilgi verdiği için ikinci elden kaynaklara göre daha önemlidir. Birinci elden kaynaklar içinde ise yazılı kaynaklar daha önemlidir.
- Yazılı kaynaklar daha detaylı ve doğru bilgiler sağlar.
- Tarih, yazının bulunuşuyla başlar. Tarih Öncesi Çağlarda yazılı kaynağa rastlanmaz.

TARİHE YARDIMCI BİLİMLER

Yukarıda da söylediğimiz gibi tarih ancak kaynaklara dayalı olarak yazılır. Kaynak yoksa tarih de yoktur. Fakat tarihçi ihtiyaç duyduğu tüm kaynaklara ulaşamaz; ulaşsa bile tüm kaynakları inceleyemez. Bunun için de araştırmalarında başka bilim dallarından yardım alır. Dolayısıyla bu yardımlaşmanın amacı istenilen kaynaklara ulaşmak ve ulaşılan kaynaklar hakkında daha detaylı bilgi elde etmeye yöneliktir. Tarihçinin yardım alacağı bilimlere incelediği alana göre çeşitlilik gösterir. Örneğin, Osmanlı İktisat Tarihi'ni inceleyen bir tarihçi, istatistik biliminden, Hitler'in hayatını inceleyen bir tarihçi psikoloji biliminden yardım alabilir. Bu çerçevede tarihçinin yardım alacağı bilimler pek çoktur. Fakat en çok yardım alınan bilimlere aşağıdakilerdir:

Arkeoloji	Coğrafya	Filoloji	Kimya (Karbon 14)
Kazı bilimi	Yer bilimi	Dil bilimi	Tarihi belgelerin orijinalliğini ve yaşlarını belirlemede tarihe yardımcı olan bilim
Epigrafya	Kronoloji	Geneoloji	Etnografya
Kitabe bilimi	Zaman bilimi	Soy kütüklerini inceleyen bilim	Toplulukların kültürlerini inceleyen bilim
Toponomi		Heraldik	Paleografya
Yer isimlerini inceleyen bilim (Ayrıca insan isimlerini Antroponomi, özel isimleri Onomastik inceler.)		Armaları inceleyen bilim	Yazı bilimi
Antropoloji		Nüzmistik (Meskukat)	Diplomatik
İnsan ırkının oluşumunu ve kültürlerin gelişimini inceleyen bilim (Fosilleri inceleyen alt dalına Paleantropoloji denir.)		Eski paraları inceleyen bilim	Siyasi belgeleri inceleyen bilim

NOT

Tarihçi, yaptığı araştırmanın niteliğine göre; edebiyat, felsefe, sosyoloji, iktisat, istatistik, hukuk ve sanat tarihi gibi bilimlerden de yardım alabilir.

TARİHİN KONUSU

Tarihin konusu, insanların geçmişteki faaliyetleri ve bıraktıkları eserlerdir. Bunlar Tarihi eser, Tarihi vaka (olay) ve Tarihi vakia (olgu) olmak üzere 3 başlıkta toplanır.

Tarihi eser	Tarihi vaka (olay)	Tarihi vakia (olgu)
Örnek: Selimiye Camii	Örnek: Malazgirt Savaşı	Örnek: Anadolu'nun Türkleşmesi

TARİH BOYUNCA TÜRKLERİN KULLANDIĞI TAKVİMLER

TAKVİMİN ADI	YIL SİSTEMİ	ÖZELLİĞİ
12 Hayvanlı Takvimi	Güneş	İslamiyet Öncesi Dönem
Hicri Takvim	Ay	İslami takvim
Celali Takvimi	Güneş	Selçuklulara özgü
Rumi Takvim	Güneş	Osmanlılara özgü
Miladi Takvim	Güneş	Cumhuriyet Dönemi

1. **Tarihi Olay:** Toplumlari ilgilendiren siyasi, ekonomik, sosyal vb. alanlarda meydana gelen kısa süreli gelişmelerdir.

Tarihi Olgu: Tarihi olayların uzun süreçte meydana gelen sonucudur.

Buna göre,

- I. Sırpsındığı Savaşı'nın yapılması,
- II. Balkanların Türkleşmesi,
- III. Bursa'nın fethedilmesi

gelişmelerinden hangileri, tarihi olguya örnek gösterilebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

2. **Tarihe,**

- I. araştırmacılığı,
- II. sorgulayıcılığı,
- III. yöntemi (metodolojisi)

özelliklerinden hangilerinin bilimsellik kazandırdığı söylenebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

3. Tarih yazımında en önemli prensip, tarafsız (objektif) olmaktır. Bunun için ---

Aşağıdaki seçeneklerden hangisindeki yargı, yukarıdaki paragrafı doğru şekilde tamamlayacak bir cümle olamaz?

- A) Olayı tüm yönleriyle ortaya çıkaracak belgelere başvurulmalıdır.
- B) Yazıldığı dönemin koşulları dikkate alınmalıdır.
- C) Olayın oluşum süreci tamamlandıktan sonra yazılmalıdır.
- D) Siyasi ve ideolojik yaklaşımlardan uzak durulmalıdır.
- E) Modern toplumun bakış açısı ve değerleri ön planda tutulmalıdır.

4. "Tarih, konusunu insanın düşünerek meydana getirdiği olaylardan alır."

Buna göre Tarih bilimi ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Düşüncenin oluşturduğu bilinçli fiiller tarihin konusu içinde yer alır.
- B) Geçmişte meydana gelen her olay tarihin inceleme alanına girmeyebilir.
- C) Tarih yalnızca geniş kitleleri etkileyen olayları inceleme alanına dahil eder.
- D) Tarih, kendine özgü kanunları olan doğal olayları incelemeyebilir.
- E) İnsanların iradesi dışında meydana gelen olaylar tarihin konusu olamaz.

5. Olayları yer ve zaman belirterek, destan veya masal biçiminde anlatan tarih türüne, hikâyeci tarih denir.

Buna göre, hikâyeci tarih anlayışının,

- I. hikâye ve efsanelerle dolu bilgiler verme,
- II. kronoloji ve coğrafyadan yararlanma,
- III. olaylar arasında neden - sonuç ilişkisi kurma

yöntemlerinden hangilerini benimsediği söylene-mez?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

6. Öğretici tarih yazıcılığın ilk temsilcisi, Eski Yunan'da yaşamış olan Tukidides'tir. Öğretici tarihte, topluma fayda sağlamak, toplumun millî ve ahlaki değerlerini geliştirmek amaçlamıştır.

Buna göre, günümüzün araştırmacı tarih yazıcılığını öğretici tarih yazıcılığından ayıran temel unsur aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Olayların yerini ve zamanını belirtme
- B) Olayları objektif bir şekilde aktarma
- C) Olaylar arasında ilişki kurma
- D) Olayın kahramanları hakkında bilgi verme
- E) Olayı, kaynaklara dayandırma

7. Geçmiş aydınlatan her türlü belge ve bulguya "kaynak" denir. Kaynaklar önce kendi aralarında birinci elden ve ikinci elden kaynaklar olmak üzere ikiye ayrılır. Birinci elden ve ikinci elden kaynaklar yazılı, sözlü, sesli ve görüntülü kaynaklar olmak üzere bölümlere ayrılır.

Buna göre aşağıdaki kaynaklardan hangisi, özellikleri bakımından diğerlerinden ayrılır?

- A) Tarım araçları B) Heykeller
C) Hiyeroglifler D) Savaş aletleri
E) Kilim dokumaları

8. I. Paralar
II. Heykeller
III. Kitabeler
IV. Resimler

Tarihe kaynaklık eden yukarıdaki malzemelerin hangilerinden, diğerlerine göre daha kapsamlı ve kesin bilgiler elde edilebilir?

- A) I ve II B) I ve III C) I ve IV
D) II ve III E) II ve IV

9. "Tarih, toplumlararası ilişkilerin karşılıklı etkileşimiyle oluşur." görüşünü aşağıdaki yargılardan hangisi **tam olarak** karşılar?

- A) Her toplumun tarihi vardır.
B) Tarih, millî bilinci geliştirir.
C) Tarih, toplumların gelişmesini sağlar.
D) Tarih, toplumların ortak ürünüdür.
E) Tarih, toplumları birbirine yaklaştırır.

10. Aşağıdakilerden hangisinin, tarih araştırmalarını ve tarihi sürecin öğrenilmesini **daha** çok zorlaştırdığı savunulabilir?

- A) Olayın incelendiği dönemde yazının kullanılmıyor olmasının
B) Olayla ilgili değişik belgelerin olmasının
C) Olayın farklı devlet kaynaklarında yer almasının
D) Olayın yaşandığı döneme ait çok sayıda anı ve incelemenin olmasının
E) Araştırma ile ilgili yeni kaynaklara ulaşılmasının

11. Aşağıda verilen "Doğru/Yanlış" etkinliğinin hangi seçeneğinde **yanlış** eşleştirme yapılmıştır?

	D	Y
A) Evliya Çelebi tarafından yazılan "Seyahatname" birinci elden kaynaktır.	✓	
B) Orta Asya Tarihi, tarihin zamana göre sınıflandırılmasına bir örnektir.	✓	
C) Celâli Takvim, Osmanlı Devleti'nin mali işlerdeki aksamalarını engellemek için oluşturulmuştur.		✓
D) Nutuk, ikinci elden yazılı bir kaynaktır.		✓
E) Yazılı kaynaklar, tarihçilerin daha doğru ve kesin bilgilere ulaşmasını sağlar.	✓	

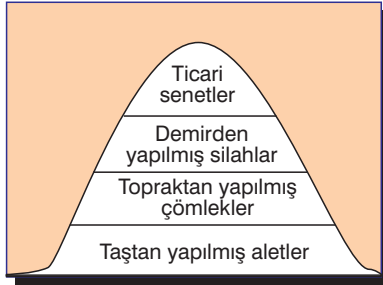
12. Aşağıdakilerden hangisi, tarihi araştırmaların bilimsellik değerini **azaltır**?

- A) Araştırmalarda, etnik çıkarları ön planda tutmak
B) Belgelerin güvenilirliğini sorgulamak
C) Kesin yargı ve hükümlerden kaçınmak
D) Olayı tüm yönleriyle araştırmak
E) Ulaşılabilecek her türlü belgeye ulaşmaya çalışmak

13. Aşağıdakilerden hangisi bir tarihçinin araştırma alanına **girmez**?

- A) İvriz kabartmaları
B) Pamukkale travertenleri
C) Truva kalıntıları
D) Karain mağarası resimleri
E) Hitit anaları

1. Bir ören yerinde yapılan kazılarda, toprağın üstünden altına doğru aşağıdaki buluntulara rastlanmıştır.

Bu ören yeri hakkında aşağıdaki bilgilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Ticari faaliyetler gelişmiştir.
B) Madenden yararlanılmıştır.
C) Tarihi çağlara geçilmiştir.
D) Tarih Öncesi Devirler sırasıyla yaşanmıştır.
E) Yontma Taş'tan sonra Cilalı Taş Devri'ne geçilmiştir.

2. Kök Türk (Orhun) Kitabeleri, Türk tarihini aydınlatan en önemli kaynaklardan biridir. 1893 yılında Danimarkalı bilim adamı Wilhelm Thomsen tarafından çözümlenmesi sonucu Türk tarihi ile ilgili önemli bilgilere ulaşılmıştır.

Buna göre Kök Türk Kitabelerinin çözümlenmesinde,

- I. paleografya,
II. epigrafya,
III. antropoloji

bilim dallarının hangilerinden yararlanıldığı söylenebilir?

- A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) Yalnız III
D) I ve II
E) I, II ve III

3. I. Arkeoloji Kazı bilimi
II. Epigrafya Kitabe bilimi
III. Paleografya Yazı bilimi

Yukarıda verilen bilim dallarından hangileri, Tarih Öncesi Devirlerin incelenmesinde tarihe yardımcı olabilir?

- A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) Yalnız III
D) I ve II
E) I ve III

4. I. Etnografya
II. Antropoloji
III. Diplomatik
IV. Kültür bilimi
V. Irk bilimi
VI. Siyasi belgeleri inceleyen bilim

Yukarıdaki tarihe yardımcı bilimlerle ilgilendikleri alanlar eşleştirildiğinde aşağıdakilerden hangisi doğru olur?

- A) I - IV
II - V
III - VI
B) I - IV
II - VI
III - V
C) I - V
II - IV
III - VI
D) I - V
II - VI
III - IV
E) I - VI
II - V
III - IV

5. Aşağıdakilerden hangisinin oluş zamanı diğerlerine göre daha belirgin verilmiştir?

- A) Çivi yazısı yaklaşık MÖ 3200'de Sümerler tarafından icat edilmiştir.
B) 23 Nisan'da TBMM açılmıştır.
C) Osmanlı Devleti 14. yüzyılda kurulmuştur.
D) Ağustos 1789'da Fransa'da "İnsan ve Vatandaş Hakları Bildirgesi" kabul edilmiştir.
E) Teşvik-i Sanayi Kanunu, 1927'de yürürlüğe girmiştir.

6. Yazının bulunmasından önceki devirlere "Tarih Öncesi Devirler" denir. Tarih Öncesi Devirler, Taş ve Maden Devri olmak üzere önce ikiye ayrılır. Daha sonra bu devirler, insanlığın gösterdiği gelişime bağlı olarak sırasıyla Yontma Taş, Cilalı Taş, Bakır, Tunç ve Demir olmak üzere alt devirlere ayrılır.

Bu bilgiye dayanarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Tarih Öncesi, insanların alet yapımında kullandıkları malzemeler dikkate alınarak bölümlere ayrılmıştır.
B) İnsanlar, zamanla daha sert ve dayanıklı malzemelerden alet yapmıştır.
C) Tarih, yazının bulunmasıyla başlamıştır.
D) İnsanların ilk kullandıkları maden, bakır olmuştur.
E) İnsanoğlunun en uzun süre yaşadığı devir, Maden Devri olmuştur.

7. Bazı tarihçiler, Tarih Öncesi Ön Asya topluluklarından bazılarının Orta Asya kökenli olduğunu savunmaktadır.

Aşağıdakilerden hangisi, bu tezi savunan tarihçilerin başvurabileceği kanıtlardan biri olamaz?

- A) Ön Asya'da yapılan arkeolojik kazılarda bulunan pek çok eşyanın, Orta Asya'daki kazılarda ele geçirilen eşyalarla benzer olması
- B) Ön Asya topluluklarının dillerindeki pek çok kelimenin, Türkçedeki kelimelerle benzer olması
- C) Ön Asya ile Orta Asya'nın iklim ve bitki örtüsünün benzerlik göstermesi
- D) Ön Asya destanları ile Orta Asya destanları arasında ortak figürlerin bulunması
- E) Her iki bölgede ele geçirilen dokuma ve işlemlerde benzer motiflerin kullanılması

8. Belçikalı tarihçi Léon-Ernest Halkin "tarihin bilinmesinin geleceği düşünmek bakımından zaruri olduğunu" **söylerken öncelikli olarak aşağıdaki hangi hususu vurgulamaktadır?**

- A) Toplumda oluşacak tarih bilinci ile gelecek kurulabilir.
- B) Tarih öğrenmek zevklidir.
- C) Tarih öğrenmek kültürün artmasına vesile olur.
- D) Tarihten dersler çıkarılabilir.
- E) Tarih insanı olgunlaştırır.

9. Geçmişin kendi yaşantılarından son derece uzak ve farklı olduğunu keşfetmek günümüz insanı için oldukça zor ancak üstesinden gelinebilecek bir durumdur. Eğer kişiler geçmişteki sosyal yapıların nasıl ortaya çıktığını, bireyler ve grupların hangi değerlere, tutumlara ve inançlara sahip olduklarını ve bütün bunların insan davranışlarını nasıl etkileyip yönlendirdiklerini kavrayabilirlerse geçmiş denilen o farklı dünyanın kapılarını da aralayabilirler.

Buna göre günümüz insanının bu beceriyi kazanmasında öncelikli olarak aşağıdakilerden hangisi gereklidir?

- A) Tarihsel empati
- B) Objektiflik
- C) Arkeolojik kaynaklar
- D) Yardımcı bilimlerden yararlanma
- E) Yeni bulunacak belgeler

10. "Tarihçilerin Kutbu" olarak anılan Dünyaca ünlü tarihçimiz Prof. Dr. Halil İnalcık, "Türk tarihçilerine bir öneride bulunmak gerekirse diyebilirim ki daima belgelere sadık kalın. Eğer hakikati ortaya çıkarırsanız bu daima bizim lehimize olur. Bugüne değin tarihimiz hakkında yazılanların çoğu ya yalandır ya da çarpıtmadır. Eğer mübalağa yaparsanız kendinizi kabul ettiremezsiniz, sizi ciddiye almazlar." **sözleriyle bir tarihçide öncelikle hangi özelliğin bulunması gerektiğini vurgular?**

- A) Araştırmacılık
- B) Tarafsızlık
- C) Cesaret
- D) Kararlılık
- E) Aidiyet ve sadakat

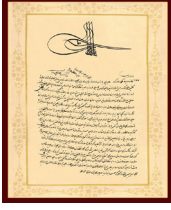
11. – Birçok konu bir arada ele alınıp konular ana hatlarıyla incelenir.

- Konular hakkında topluca bilgi verilir.
- Konular döneme ve coğrafi mekânlara bölünerek kronolojik olarak yazılır.

Yukarıda özellikleri verilen tarih çeşiti aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Özel Tarih
- B) Sosyal Tarih
- C) Genel Tarih
- D) İktisat Tarihi
- E) Bilim Tarihi

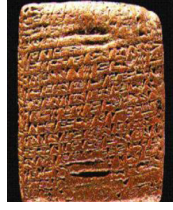
1.

Ferman

Kitabe

Tablet

Eski Para

Osmanlı Arması

Yukarıdaki tarihî kaynakların incelenmesinde, aşağıdaki yardımcı bilimlerden hangisinden yararlanılması beklenilemez?

- A) Epigrafiya B) Antropoloji C) Nümizmatik
D) Heraldik E) Paleografya

2. Aşağıdakilerden hangisi tarih yazıcılığına örnek gösterilemez?

- A) Hitit anaları
B) Kök Türk kitabeleri
C) Sümer zigguratları
D) Osmanlı vakayinameleri
E) Rus kronikleri

3. İngiliz tarihçi Collingwood'un "Geçmiş, bir anlamda bugün hâlâ yaşanan bir zaman dilimidir." sözüne dayanarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Geçmişte yaşanan olayların etkisi uzun süre devam edebilir.
B) Günümüzdeki olayların açıklanmasında geçmiş, önemli bir yere sahiptir.
C) Tarih öğrenmek, günümüzü anlamada ve doğru değerlendirmede yardımcı olur.
D) Geçmişte yaşanan olaylar, günümüzdeki gelişmelerin nedenidir.
E) Günümüz olaylarını açıklamada tarih bilmek yeterlidir.

4.

- Diplomatik
- Nümizmatik
- Antropoloji
- Etnografya

Yukarıda verilen bilim dalları ile aşağıdaki tanımlar eşleştirildiğinde, tanımlardan hangisinin dışarıda kalması beklenir?

- A) Toplumların kültürlerini inceler.
B) Geçmişte kullanılan yazıları inceler.
C) İnsan ırklarını ve ırkların özelliklerini inceler.
D) Geçmiş dönemlere ait paraları inceler.
E) Geçmişteki siyasi belgeleri şekil ve içerik bakımından inceler.

5.

Tarih bilimi çok geniş bir çalışma alanına sahiptir. Çalışma alanının geniş olması, onun incelenmesini güçleştirmiştir. Bu nedenle tarihi olayları iyi bir şekilde incelemek ve öğrenmek için zamana, mekâna ve konuya göre bir sınıflandırma (tasnif) yapılmıştır.

Aşağıdaki seçeneklerin hangisinde bu sınıflandırmaya yönelik örnekler doğru olarak verilmiştir?

	Zamana Göre Tasnif	Mekâna Göre Tasnif	Konuya Göre Tasnif
A)	Antik Çağ Tarihi	Orta Asya Türk Tarihi	Dinler Tarihi Tarihi
B)	İktisat Tarihi	İslam Tarihi	Türkiye Tarihi
C)	Anadolu Tarihi	Haçlı Seferleri Tarihi	İnkılap Tarihi
D)	Kurtuluş Savaşı Tarihi	Osmanlı Tarihi	İlk Çağ Uygarlıkları Tarihi
E)	Türk - İslam Tarihi	Selçuklu Tarihi	II. Dünya Savaşı Tarihi

6.

Türkler tarih boyunca çeşitli takvimler kullanmışlardır.

Aşağıdaki takvimlerden hangisi Seçlüluklara özgüdür?

- A) 12 Hayvanlı Takvim B) Hicri Takvim
C) Celâli Takvim D) Rumi Takvim
E) Miladi Takvim

7. Fen Lisesinde tarih öğretmenliği yapan Sedat Öğretmen, 9-A sınıfındaki öğrencileri için üzerinde Aristo, Pisagor, Tales, Paskal, Biruni, Farabi ve İbn-i Sina'nın yazılı olduğu yaka kartları hazırlamıştır. Sedat Öğretmen, öğrencilerinden bu kartları sınıfta bir ay boyunca takmalarını ve yaka kartlarındaki kişilerle ilgili proje ödevi hazırlamalarını istemiştir.

Sedat Öğretmenin bu yolla aşağıdakilerden hangisini amaçladığı söylenemez?

- A) Tarih dersine ilgiyi artırmak
- B) Tarihsel empati geliştirmek
- C) Tarih bilincini artırmak
- D) Öğrencilerin çok yönlü gelişimine katkıda bulunmak
- E) Öğrencilerin kendi tarihimize gurur duymasını sağlamak

8. C. W. Thomsen 1836 yılında ilk defa "Üç Çağ Sistemi"ni kurmuş; böylece taş, tunç ve demir sıralaması günümüze kadar tarih öncesi arkeolojinin kronolojik sıralamasını oluşturmuştur. 1865 yılında J. Lubbock "Üç Çağ Sistemi"ni ayrıntılı bir şekilde yeniden ele almıştır. Buna göre Taş Çağı; Eski ve Yeni Taş Çağı yani Paleolitik ve Neolitik Çağ'a ayrılmıştır.

Bu bilgiye göre, "Üç Çağ Sistemi"nin belirlenmesinde öncelikli olarak aşağıdakilerden hangisi belirleyici olmuştur?

- A) Madenlerin keşfedilme sırası
- B) İnsanların yerleşik yaşama geçmesi
- C) Madencilik gelişmesi
- D) Aletlerin yapımında kullanılan malzemelerin cinsi
- E) İnsanların geçim kaynaklarının değişmesi

9. Aşağıdakilerden hangisi, tarihin yararını ortaya koyan özdeyişler arasında gösterilemez?

- A) "Tarihini bilmeyen milletler, başka milletlerin avı olur."
- B) "Tarih; okuyana, kendi gözünün görme derecesine göre, yol gösteren bir kılavuz olur."
- C) "Her tarihi bilgi, bulunacak yeni belgelerle zaman içinde değişebilir."
- D) "Tarih, milletlerin tarlasıdır. Her toplum, ne ekmişse gelecekte onu biçer."
- E) "Dünü bilmeyen bugünü anlayamaz; bugünü anlayan yarını göremez, yarını inşa edemez."

10. İlk olarak Eski Yunanda MÖ 5. yüzyılda yaşamış olan --- tarafından yazılan Tarih (Historia), --- yazıcılığının ilk örneğidir.

Yukarıda boş bırakılan yerlere, sırasıyla aşağıdaki seçeneklerin hangisinde verilenler gelmelidir?

- A) Tukidides - Hikayeci tarih
- B) Herodot - Hikayeci tarih
- C) Herodot - Öğretici tarih
- D) Ranke - Araştırmacı tarih
- E) Homeros - Öğretici tarih

11. Aşağıdaki seçeneklerden hangisindeki kavramın açıklaması karşısında yanlış yapılmıştır?

A) Literatür	Tarafsızlık, nesnellik
B) Vakayiname	Kronik
C) Kaynak	Geçmiş aydınlatan her türlü belge ya da vesika
D) Olgu	Genellik ve süreklilik arz eden olaylar
E) Vakanüvis	Osmanlı merkez teşkilatında devlet tarihçisine verilen isim

1. Aşağıdakilerden hangisi tarih biliminin, geçmiş dönemlere ve çağlara ayırarak incelemesinin önce-likli nedenidir?

- A) Olayların daha kolay araştırılıp öğrenilmesini sağlamak
- B) Geçmişte yaşayan toplumların tek tek incelenmesini sağlamak
- C) Olayları, gerçekleştiği zamanın koşullarına göre değerlendirmek
- D) Olayları, tarih sırasına göre sıralamak
- E) Olaylar arasında bağlantı kurulmasını sağlamak

2.

Yukarıdaki Osmanlı arması incelendiğinde, Osmanlı Devleti ile ilgili aşağıdaki bilgilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Türk - İslam kimliği taşıdığına
- B) Adaletle önem verdiğine
- C) Resmi yazışmalarda Arapçayı kullandığına
- D) Köklü bir geleneğe sahip olduğuna
- E) Fetih politikası izlediğine

3. Tarihin geçmişle gelecek arasında bağlantı kurması, aşağıdaki bilim dallarından hangisinden yararlanmayı zorunla hâle getirmiştir?

- A) Epigrafya
- B) Antropoloji
- C) Kronoloji
- D) Felsefe
- E) Filoloji

4. Cumhuriyet döneminin ilk tarihçilerinden olan İsmail Hakkı Uzunçarşılı'nın Osmanlı tarihine yönelik verdiği bilgileri, yakın dönemin en büyük tarihçilerinden biri olan Halil İncalcık daha da geliştirmiştir.

Halil İncalcık'ın Osmanlı tarihine yönelik bilgileri geliştirmesinde aşağıdakilerden hangisi daha çok etkili olmuştur?

- A) Yeni belgelere ulaşması
- B) Yurt dışında eğitim görmesi
- C) Yabancı dil bilmesi
- D) Akademik kariyere sahip olması
- E) Sosyal tarih çalışmalarına ağırlık vermesi

5. Çağımız bilgi çağıdır. İnsanoğlu, icad ettiği aletler sayesinde, uzaya gitmekte, insan eliyle yapılacak işlemler, çok kısa sürede bilgisayarlara yaptırılmaktadır. Ama bütün bu gelişmeler, tarihi ihmal edilebilir hâle getirmekte, bilakis çağımızı, aynı zamanda "tarihçi kafasıyla düşünme çağı" haline sokmaktadır.

Mübahat S. Kütükoğlu'nun yukarıdaki sözüne göre "tarihçi kafasıyla düşünmek" çağımız insanına aşağıdaki faydalardan hangisini sağlamaz?

- A) Günümüzdeki siyasi olayları daha iyi anlama
- B) Sosyal sorunlara daha gerçekçi çözümler önerme
- C) Medeniyetlerin oluşumunda, etnik özelliklerinin belirleyici olduğunu görme
- D) Gelecekle ilgili sağlıklı planlar yapma
- E) Millî bilinci ve toplumsal bütünlüğü güçlendirme

6. Bazı tarihçiler, mensup oldukları toplumu harekete, geçirerek millî birlik ve ahlakî değerleri geliştirmeyi istemişlerdir. Bu tarz tarih yazıcılığında topluma fayda sağlamak amaçlanır.

Yukarıda anlatılan tarih yazıcılığı ve onun ilk temsilcisi aşağıdaki seçeneklerin hangisinde doğru olarak verilmiştir?

- A) Hikâyeci tarih Herodot
- B) Öğretici tarih Tukidides
- C) Araştırmacı tarih Homeros
- D) Hikâyeci tarih Tukidides
- E) Öğretici tarih Herodot

7. Atatürk Dönemi'nde açılan bazı kurumlar aşağıda verilmiştir.

Türk Tarih Cemiyeti

Türk Tarih Kurumu

Ankara Dil, Tarih,
Coğrafya FakültesiAnkara Etnografya
Müzesi

Bu kurumlara dayanılarak Atatürk Dönemi ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Osmanlı Dönemi'nden kalma kurumların kaldırıldığına
B) Batılılaşma çalışmalarına öncelik verildiğine
C) Yeni bir idari sistemin kurulmaya çalışıldığına
D) Eğitim ve öğretim faaliyetlerinin çeşitlendirildiğine
E) Tarih anlayışının gelişimi adına önemli çalışmaların yapıldığına

8. İlk Çağ'da dini inanışlar birçok gelişme için başlangıç olmuştur.

Aşağıdakilerden hangisi dinin etkisinde gelişmemiştir?

- A) Astronomi B) Mumyacılık C) Mimari
D) Objektif tarih yazıcılığı E) Kolonicilik

9. Toplumların yaptıkları işleri sınıflandırmak için ayrı belge düzenleme şekilleri vardır. Örneğin Osmanlı Devleti'nde hükümdar tarafından gönderilen emirlere "ferman", görevlendirme ve ödüllendirme yazılarına ise "berat" deniyordu. Sadrazam ve beylerbeyi gibi üst kademedeki görevlilerin emirlerine ise "buyruldu" adı veriliyordu.

Sözü edilen tarihsel belgelerin incelenmesinde, aşağıdaki tarihe yardımcı bilimlerden hangisinin kullanıldığı söylenebilir?

- A) Filoloji B) Diplomasi
C) Sosyoloji D) Kronoloji
E) Antropoloji

10. I. Deney ve gözlem metodunu kullanmaz.
II. Olaylar arasında neden - sonuç ilişkisi kurar.
III. Kullandığı kaynakların güvenilir olmasına dikkat eder.

Yukarıda verilenlerden hangileri tarih biliminin özellikleri arasında yer alır?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

11. Aşağıdakilerden hangisi tarih biliminin konusu arasında yer almaz?

- A) Devletler arası yazışmalar
B) Toplumların siyasi yapıları
C) İnsanlık tarihine yön veren ekonomik gelişmeler
D) İnsanların biyolojik gelişimleri
E) Toplumlar arasında yaşanan kültürel etkileşimler

12. Bir tarihçi geçmişteki olayları incelerken,

- I. olayda rolü geçen şahıslar,
II. olayın yaşandığı yer ve zaman,
III. olayın nedenleri ve sonuçları

gibi unsurlardan hangilerini göz önünde bulundurmak zorundadır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

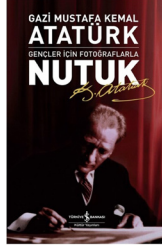
13. Tarih Öncesi Dönemlerin araştırılmasında, aşağıdaki bilim dallarından hangisi, tarihe daha fazla yardımcı olmaktadır?

- A) Diplomatik B) Nümizmatik C) Paleografya
D) Arkeoloji E) Heraldik

1. Tarih, geçmişini incelediği için deney ve gözlem yöntemini kullanamaz. Tarih, ancak kaynaklara dayalı olarak yazılır. Geçmişten günümüze gelen her türlü belgeye “kaynak” denir. Kaynaklar önce kendi içinde “Birinci elden kaynaklar” ve “İkinci elden kaynaklar” olmak üzere ikiye ayrılır. “Birinci elden kaynaklar” ve “İkinci elden kaynaklar” da niteliğine göre “yazılı, sözlü, arkeolojik, gerçek eşya ve nesneler, sesli ve görüntü kaynaklar” olmak üzere gruplara ayrılır.

Buna göre, aşağıdaki seçeneklerde görselleri verilen kaynaklarla kaynakların niteliği hangi seçenekte yanlış eşleştirilmiştir?

- A) Birinci elden yazılı kaynak

Nutuk / M.K.Atatürk

- B) Birinci elden arkeolojik kaynak

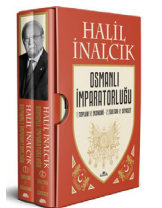
Roma lahiti

- C) İkinci elden yazılı kaynak

Osmanlı fermanı

- D) İkinci elden yazılı kaynak

Osmanlı Tarihi / Halil İnalcık

- E) Birinci elden arkeolojik kaynak

Bizans sikkesi

2. Aşağıda Türklerin tarih boyunca kullandığı takvimlerden hangisinin açıklaması karşısında yanlış yapılmıştır?

- A) 12 Hayvanlı Türk Takvimi : İslamiyet'ten önceki Türk toplumları tarafından kullanılmış olup her yıl bir hayvan adıyla anılmıştır.
- B) Miladi Takvim : İbraniler tarafından geliştirilen ve günümüzde de kullanılan Ay esaslı bir takvimdir.
- C) Hicrî Takvim : Hz. Muhammed'in Mekke'den Medine'ye hicretini (622) başlangıç yılı olarak esas almış; İslam ve Türk – İslam devletleri tarafından kullanılmıştır.
- D) Cellaî Takvimi : Büyük Selçuklu Sultanı Melikşah tarafından Ömer Hayyam'a yaptırılmıştır.
- E) Rumî Takvim : Osmanlı Devleti'nde mali işlerde aksama olmaması için kullanılmış olup başlangıç yılı olarak Hicret (622) kabul edilmiştir.

3. Hz. Muhammed Miladî 571 yılında Mekke'de doğmuştur.

Hz.Muhammed'in doğumu aşağıdaki seçeneklerin hangisinde doğru tarihlendirilmiştir?

- A) VI. yüzyılın 2. yarısının, 3. çeyreği
- B) V. yüzyılın 2. yarısının 2. çeyreği
- C) VI. yüzyılın 3. yarısının 2. çeyreği
- D) V. yüzyılın 2. yarısının 3. çeyreği
- E) VI. yüzyılın 3. yarısının 3. çeyreği

4. Bir yerleşim bölgesinde yapılan kazılarda çok sayıda ev kalıntısı, demir sabanlar, değerli süs eşyalarının bulunduğu mezarlar ve çanak çömlek parçalarına rastlanmıştır.

Buna göre, bu yerleşim bölgesinde yaşayanlarla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Madeni tanıkları
- B) Ölümünden sonraki yaşama inandıkları
- C) Tarımsal üretim yaptıkları
- D) Yerleşik yaşama geçtikleri
- E) İlk Çağ'ı yaşadıkları

5. Tarih biliminin yararlandığı aşağıdaki kaynaklardan hangisinin güvenilirliği diğerlerine göre daha azdır?

- A) Hatıralar
- B) Arşiv belgeleri
- C) Arkeolojik kaynaklar
- D) Antlaşma metinleri
- E) Gazeteler ve dergiler

6. Osmanlı Devleti'nde, devlete ait önemli olayları kaydetmekle görevli olan kişilere vakanüvis denir. Devlet görevlisi olan vakanüvislerin tuttuğu vakainameler; Hititlerdeki anallara, Batı ülkelerindeki kroniklere benzer.

Buna göre, Osmanlı dönemindeki vakanüvislik tarzı tarih yazıcılığı ile günümüzdeki tarih bilimi arasındaki temel fark aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Vakanüvislik tarzı tarih yazıcılığı, olayları kaydetmekle yetinirken tarih bilimi sebep-netice bağlantıları çerçevesinde olaylardan olgulara varmaya çalışır.
- B) Vakanüvislik tarzı tarih yazıcılığı, objektiflikten uzak olup kişisel yargıları ve siyasi kaygıları ön planda tutar.
- C) Vakanüvislik tarzı tarih yazıcılığında; sebep-netice, yer ve zaman gibi tarih biliminin önemli özelliklerine dikkat edilmez.
- D) Vakanüvislik tarzı tarih yazıcılığında sadece olayların sosyal yönüne ağırlık verilir; siyasi yönleri dikkate alınmaz.
- E) Vakanüvislik tarzı tarih yazıcılığında sadece devletler arası gelişmeler dikkate alınırken tarih biliminde millî gelişmeler de dikkate alınır.

7. Tarih bilimi; tarihî olayların biricikliği, kendine has özellikleri ile tarihî olguların genel ve tekrar edebilir özellikleri arasında meydana gelen etkileşimi kapsar.

Bu tanıma en uygun açıklamaya, aşağıdaki seçeneklerden hangisinde yer verilmiştir?

- A) Tarih, biricik ve genel arasındaki ilişkiyle uğraşır.
- B) Tarih, en köklü bilim dallarından biridir.
- C) Tarih, araştırmalarında başka bilimlerden yardım alır.
- D) Tarih, belli yöntemleri olan sosyal bir bilimdir.
- E) Tarih, millî blincin gelişmesine katkıda bulunur.

8. Epigrafi ile paleografya arasındaki temel fark aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Paleografya kağıda, epigrafi taşta yazılan yazıları inceler.
- B) Epigrafi daha ziyade kitabeler ile paleografya doğrudan yazı ile ilgilenir.
- C) Epigrafi, paleografyaya göre daha eski yazıları çözümler.
- D) Epigrafi çivi yazısı, paleografya harf yazısının çözümlenmesiyle ilgilenir.
- E) Paleografya kitap yazıları, epigrafi resmi belge yazıları ile ilgilenir.

9. Ömer: İstanbul'un surlarına bayrağı ilk dikenin Ulu-batlı Hasan olduğu rivayet edilir.

Yağmur: İstanbul'un surlarına bayrağı ilk dikenin Ulu-batlı Hasan olduğu bilgisinin kaynağı, İstanbul'un fethi sırasında bizzat orada bulunan Bizanslı tarihçi Francis'tir.

Ömer ve Yağmur'un verdiği bu bilgilerle ilgili olarak,

- I. Ömer'in verdiği bilgi, genel bir bilgidir.
- II. Ömer ve Yağmur'un verdiği bilgiler, birbiriyle çelişkilidir.
- III. Yağmur'un verdiği bilgi, bilimsel bir bilgidir.

yargılarından hangileri kesinlikle doğrudur?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) I ve III

- Tarih Öncesi Devirler, başlangıç tarihi tam belli olmayan, yazının kullanılmadığı, insanoğlunun doğa karşısında en donanımsız ve korunmasız olduğu dönemdir. Bu dönemin aydınlatılmasında arkeolojik kaynaklardan yararlanılır.
- Tarih Öncesi Devirler, çok uzun sürmesine rağmen bu dönemle ilgili bilgilerimiz çok azdır. Bunun nedeni; yazının olmaması ve o dönemden günümüze çok kısıtlı kaynağın ulaşmasıdır.
- Cilalı Taş Devri, insanlığı ilgilendiren önemli gelişmelerin yaşandığı bir dönemdir. Bu dönemde; üretim, yerleşik yaşam, toplumsal iş bölümü ve takasa dayalı ticaret başlamıştır. Cilalı Taş Devri'nde başlayan bu gelişmeler, Maden Devri'nde daha da gelişmiştir.

MÖ 3200'de yazının bulunuşuyla İlk Çağ başlar, MS 375'te Kavimler Göçü ile sona erer. Tarih çağlarının en uzun olan İlk Çağ'ın önemli özellikleri şunlardır:

- Nüfus, yaşam koşullarının uygun olduğu yerlerde yoğunlaşmıştır. Bu yerlerin genel özellikleri şunlardır: İklimi ılıman, tatlı su kaynakları bol, tarım ve hayvancılığa uygun, ticaret ve göç yolları üzerinde olan yerlerdir.
- Sınıflı toplum yapısı yaygındır. Bazı toplumlarda sınıflar arası geçiş serbestken bazı toplumlarda (Hint) sınıflar arası geçiş yasaklanmıştır (Kast sistemi).
- Tarım ve ticaretle uğraşanlar yerleşik bir yaşam sürerken, hayvancılıkla uğraşanlar genellikle göçebe bir yaşam sürmüşlerdir.
- Monarşik (krallık) yönetim şekli yaygındır. Bazı toplumlarda (Mısır) krallar Tanrı olarak kabul edilmiş (Tanrı kral anlayışı); bazı toplumlarda (Sümerler) ise din adamı olarak kabul edilmiştir (Rahip kral anlayışı). Bu durum, laik bir anlayışın bulunmadığını, dolayısıyla teokratik bir yönetim şeklinin uygulandığını gösterir.
- Şehir devletleri (site / polis / nom) yaygın bir örgütlenme şekliydi. Çağın sonlarına doğru imparatorluklar kurulmaya başlamıştır.
- Bazı toplumlarda (Hititler) kadınlar da yönetimde söz sahibiydi. Hititlerde "Tavananna" adı verilen kraliçelerin dini törenlere başkanlık yapması, kral savaşa gittiğinde ülkeyi yönetmesi buna kanittir.
- Roma, Yunan ve İyon uygarlıklarında demokrasi anlayışı gelişmiştir. Bu uygarlıklarda ilkel anlamda cumhuriyet yönetimi görülmüştür.
- Bazı toplumların (Hititler, Persler) feodal beylikleri ortadan kaldırarak yerlerine merkezden valiler atamaları, merkezi yönetimi güçlendirme amacına yöneliktir. Bir devletin, merkezden vali ve yöneticiler atayarak ülkeyi yönetmesi, merkeziyetçi anlayışın güçlü olduğunu kanıtlar.
- Ordular genellikle yaya ve atlı askerlerden oluşmuştur. Bazı toplumlar (Lidyalılar) savunmalarını tamamen paralı askerler vasıtasıyla yaparken, bazı toplumlar (Türkler) ordularında paralı askerlere yer vermişlerdir.
- İlk düzenli orduyu Akadlar kurarken, onluk sisteme dayalı ordu sistemini Hunlar oluşturmuşlardır.
- Sınıf çatışmaları sonucu hukuk kuralları ortaya çıkmıştır. Bu doğrultuda doğan Roma yasaları (12 Levha Kanunları) bugünkü Avrupa hukukunun temelini oluşturmuştur.
- Bazı toplumlarda (Mısır), kralın sözleri Tanrı buyruğu kabul edilmiş ve yasa olarak uygulanmıştır. Bu tür toplumlarla göçebe yaşam süren toplumlarda (Türkler ve Moğollar) yazılı hukuk sistemi gelişmemiştir.
- Bazı toplumlarda (Babiller) sert hukuk kuralları (Hammurabi Kanunları) uygulanırken bazı toplumlarda (Hititler) ise daha insancıl hukuk kuralları uygulanmıştır. Hititlerde medeni kanun ve ceza kanunu büyük gelişme göstermiştir.
- Genellikle çok tanrılı (politeizm) dinler görülmüştür. Bu dinlerin bir kısmında ahiret inancı varken bir kısmında yoktur. İbranilerle beraber tek tanrılı (monoteizm) dinler ortaya çıkmış (Musevilik), Romalılar döneminde ise yaygınlaşmıştır (Hristiyanlık).
- İhtiyaçlar, toplumları bilimsel çalışmalara yönlendirmiştir. Örneğin, Mısırlılar vergilerin hesaplanması için matematiği, Nil'in taşma zamanını belirlemek için astronomiyi (takvimi), sel nedeniyle bozulan arazi sınırlarını ölçmek için geometriyi, mumya yapabilmek için tıbbi ve eczacılığı geliştirmişlerdir.
- Sümerler, tapınaklara teslim edilen ürünleri kaydetme ihtiyacından dolayı ilk kez yazıyı kullanmışlar; böylelikle tarihi çağları başlatmışlardır. Yazı her yerde aynı anda kullanılmadığı için toplumların tarihi çağlara geçmeleri farklı zamanlarda gerçekleşmiştir. Sümerlerin bulunduğu çivi yazısını, Sümerler dışında Asurlular, Urartular ve Hititler de kullanmıştır. Hititler, çivi yazısı yanında Mısır resim yazısını da kullanmıştır.
- Alfabe ilk kez Fenikeliler kullanmıştır. Bu alfabe daha sonra İyonlar, Yunanlılar ve Romalılar tarafından geliştirilerek günümüze kadar ulaşmıştır.

! Bu durum, günümüz uygarlığının oluşmasında toplumlar arası kültür alışverişinin önemli bir rol oynadığını gösterir.

- İyonya'da, önemli bilim adamları yetişmiştir. İyonya'nın sahip olduğu zenginlik ve hür düşünce ortamı bilimin gelişmesine ortam hazırlamıştır.
- Çinliler tarafından bulunan matbaa, barut, pusula gibi teknik buluşlar, Türkler tarafından öğrenilmiş; Talas Savaşı'ndan sonra ise Müslümanlar tarafından geliştirilmiştir. Bu buluşlar, Haçlı Seferleri sonucu Avrupalılar tarafından öğrenilmiştir.
- Savunma ihtiyacından dolayı askeri mimari (sur, kale), dini ihtiyaçlardan dolayı tapınak ve mezar mimarisi (piramitler ve labirentler) gelişmiştir. Mimarinin gelişmesi geometri bilgisinin daha da artmasına sebep olmuştur.
- Üretimin artması ve çeşitlenmesi sonucu ticaret gelişmiştir. Takas (değiş tokuş) yoluyla yapılan ticaret, uluslararası bir nitelik kazanınca, ticarete para kullanma ihtiyacı doğmuş ve bu ihtiyacın sonucunda Lidyalılar tarafından ilk kez para kullanılmaya başlanmıştır. Paranın kullanılması ticareti kolaylaştırmış ve uluslararası ticareti geliştirmiştir.
- Bazı topluluklar (Yunanlılar, Asurlular) uluslararası ticaret yaparak zenginleşmişler, kendi toprakları dışında ticari üsler (koloniler) kurmuşlardır. Bu durum ticaret kadar kültür alışverişini de geliştirmiştir (Kolonizasyon faaliyetleri).
- Uluslararası ticaretin gelişmesi sonucu önemli ticaret yolları ortaya çıkmıştır. Bu yolların önemlileri şunlardır. Lidya'nın başkenti Sardes'i Pers'in başkenti Sus'a bağlayan Kral Yolu; Çin'i Orta Asya üzerinden Anadolu'ya bağlayan İpek Yolu; Hindistan'ı Mısır'a bağlayan Baharat Yolu ve Sibiry'a'dan geçen Kürk Yolu'dur.

ANADOLU UYGARLIKLARI

HİTİTLER (MÖ 1700 - MÖ 700)	FRİGLER (MÖ 800 - MÖ 676)	LİDYALILAR (MÖ 687 - MÖ 546)	URARTULAR (MÖ 900 - MÖ 600)	İYONYALILAR (MÖ XII.yy - MÖ VII.yy)
Başkenti: Hattuşaş (Boğazköy) Yönetim Şekli: Meşrutî Monarşi Dini İnancı: Çok tanrılı (Politeist) Önemli Eserleri: İvriz ve Yazılıkaya kabartmaları Uygurlığa Katkısı: İlk medeni hukuk, ilk yazılı antlaşma (Kadeş), ilk tarafsız tarih yazıcılığı (Anallar) Ekonomisi: Tarım, hayvancılık	Başkenti: Gordiyon Yönetim Şekli: Monarşi Dini İnancı: Çok tanrılı (En önemli tanrıları, bereket tanrıçası Kibele'dir.) Önemli Eserleri: Midas'ın Mezarı Uygurlığa Katkısı: Halı, kilim dokumacılığı (Tapates), Fabl (hayvan hikayeleri), Fibula (Çatal içine) Ekonomisi: Tarım, dokumacılık, hayvancılık	Başkenti: Sard Yönetim Şekli: Monarşi Dini İnancı: Çok tanrılı Önemli Eserleri: Sard Harabeleri Uygurlığa Katkısı: İlk para, Kral Yolu Ekonomisi: Ticaret	Başkenti: Tuşpa (Van) Yönetim Şekli: Monarşi Dini İnancı: Çok tanrılı Önemli Eserleri: Van Kalesi, su kanalları Uygurlığa Katkısı: Taş işlemeciliği Ekonomisi: Madencilik, Tarım	Başkenti: Şehir devletleri şeklinde örgütlendiklerinden, her şehir bağımsız bir yönetim birimidir. Önemli şehirleri Efes, Milet, Halikarnas ve İzmir'dir. Yönetim Şekli: Yarı demokrasi Dini İnancı: Çok tanrılı Önemli Sanat Eserleri: Artemis Tapınağı Uygurlığa Katkısı: Bilim ve sanat alanında özgür düşüncenin gelişmesi, mimari (İyon nizamı) Ekonomisi: Deniz ticareti (kolonicilik)

MEZOPOTAMYA UYGARLIKLARI

SÜMERLER (MÖ 4000 - MÖ 2350)	AKADLAR (MÖ 3800 - MÖ 2100)	ELAMLAR (MÖ 3000 - MÖ 640)	BABİLLER (MÖ 2100 - MÖ 539)	ASURLAR (MÖ 2000 - MÖ 609)
Başkenti: Şehir devletleri şeklinde örgütlendiklerinden her şehir bağımsız bir yönetim birimidir. Yönetim Şekli: Teokratik-Monarşi (Rahip - Kral) Dini İnancı: Çok tanrılı (Ahiret inancı yok) Önemli Eserleri: Zigguratlar Uygurlığa Katkısı: Çivi yazısı, Urukina Kanunları, Ay esaslı takvim, matematik Ekonomisi: Tarım	Başkenti: Agade Yönetim Şekli: Monarşi Dini İnancı: Çok tanrılı (Ahiret inancı yok) Uygurlığa Katkısı: Askerlik (ilk düzenli ordu) ve yönetim (ilk imparatorluk) Ekonomisi: Hayvancılık, savaş gelirleri	Başkenti: Sus Yönetim Şekli: Monarşi Dini İnancı: Çok tanrılı (Ahiret inancı yok) Ekonomisi: Madencilik, hayvancılık	Başkenti: Babil Yönetim Şekli: Monarşi Dini İnancı: Çok tanrılı (Ahiret inancı yok) Önemli Eserleri: Babil Kulesi, Babil'in Asma Bahçeleri Uygurlığa Katkısı: Hammurabi Kanunları, mimari Ekonomisi: Tarım	Başkenti: Ninova, Asur Yönetim Şekli: Monarşi Dini İnancı: Çok tanrılı (Ahiret inancı yok) Önemli Eserleri: Ninova Kütüphanesi, Nemrut Tapınağı'ndaki aslan heykelleri, Karum (Ticaret merkezi) Uygurlığa Katkısı: Kütüphanecilik, kara ticareti Ekonomisi: Ticaret

ÇEVRE UYGARLIKLAR

MISIR UYGARLIĞI (MÖ 3000 - MÖ 525)	ÇİN UYGARLIĞI	HİNT UYGARLIĞI	İRAN UYGARLIĞI	
Yönetim Şekli: Teokratik-Monarşi (Tanrı - kral) Dini İnancı: Çok tanrılı Önemli Eserleri: Piramitler, labirentler, sfenksler Uygurlığa Katkısı: Resim yazısı (Hiyeroglif), Güneş takvimi, mimari, tıp, eczacılık, papirüs Ekonomisi: Tarım	Başkenti: Pekin Yönetim Şekli: Monarşi Dini İnancı: Taoizm, Konfüçyüsizm, Budizm Önemli Eserleri: Çin Seddi, tapınaklar, heykeller Uygurlığa Katkısı: Kağıt, matbaa, barut, püsula, seramik yapımı, ipek üretimi, İpek Yolu Ekonomisi: Tarım, ticaret	Yönetim Şekli: Monarşi Dini İnancı: Hinduizm, Brahmanizm Önemli Eserleri: Tapınak, saraylar, heykeller Uygurlığa Katkısı: Tarımsal üretim Ekonomisi: Tarım	PERSLER (MÖ 550 - MÖ 330) Başkenti: Persapolis Yönetim Şekli: Monarşi Dini İnancı: Meczulilik Uygurlığa Katkısı: İlk satraplık (eyalet), ilk posta teşkilatı, ilk istihbarat örgütü, Kral Yolu Ekonomisi: Tarım, savaş gelirleri	MEDLER (MÖ 858 - MÖ 549) Başkenti: Ekbatana Yönetim Şekli: Monarşi Dini İnancı: Zerdüştlük Ekonomisi: Tarım
ROMA UYGARLIĞI (MÖ 753 - MS 395)	HELLEN UYGARLIĞI (MÖ 359 - MÖ 323)	ESKİ YUNAN UYGARLIĞI (MÖ 1200 - MÖ 337)	DOĞU AKDENİZ UYGARLIĞI	
Başkenti: Roma Yönetim Şekli: Krallık → Cumhuriyet → İmparatorluk Dini İnancı: Çok tanrılı → Hristiyanlık Önemli Eserleri: Ayasofya, Aspendos Tiyatrosu, Bozdoğan Kemeri, Augustus Tapınağı Uygurlığa Katkısı: Modern hukuk, (12 Levha Kanunu), Latin alfabesi, Miladi Takvim, mimari, cumhuriyet Ekonomisi: Tarım, ticaret, savaş gelirleri	Başkenti: Makedonya Yönetim Şekli: Monarşi Dini İnancı: Çok tanrılı Önemli Eserleri: Rodos Heykeli, İskenderiye Feneri, Zeus Tapınağı, Apollo Tapınağı Uygurlığa Katkısı: Doğu-Batı uygarlığının kaynaşması (Helenizm), ilk parşömen kağıdı (Bergama) Ekonomisi: Tarım, ticaret	Başkenti: Şehir devletleri şeklinde örgütlendiklerinden her şehir bağımsız bir yönetim birimidir. Yönetim Şekli: Yarı demokrasi Dini İnancı: Çok tanrılı Önemli Eserleri: Athena Tapınağı, Zeus Heykeli Uygurlığa Katkısı: Heykeltçilik, mimari, felsefe, olimpiyatlar, demokratik yönetim anlayışı ile Solon, Dragon ve Klitenes kanunları Ekonomisi: Deniz ticareti, tarım, balıkçılık, kolonicilik	FENİKE (MÖ 1000 - MÖ 520) Başkenti: Şehir devletleri şeklinde örgütlendiklerinden her şehir bağımsız bir yönetim birimidir. Yönetim Şekli: Monarşi Önemli Eserleri: Ahşap ve cam işlemeciliği Dini İnancı: Çok tanrılı Uygurlığa Katkısı: Alfabe ve cam işlemeciliği Ekonomisi: Deniz ticareti (Kolonicilik)	İBRANİ (MÖ 1000 - MS 70) Başkenti: Kudüs Yönetim Şekli: Monarşi Önemli Eserleri: Süleyman Mabedi Dini İnancı: Musevilik Uygurlığa Katkısı: Mescid-i Aksa, Hz. Süleyman Mabedi Ekonomisi: Ticaret

1. Tarih öncesi veya Prehistorya insanlığın yazının bulunmasından önceki dönemidir. Tarih öncesi dönemin uzunluğu bölgelere göre değişiklik gösterir. Kimi bölgelerde 2 milyon yıl öncesinde yaşanmaya başlayan bu dönem, insanlığın geçirdiği en uzun aşamadır. İlk yazı Mezopotamya'da yaklaşık MÖ 3200'de bulunmuştur.

Aşağıdakilerden hangisi Tarih Öncesi toplumların genel özellikleri arasında gösterilemez?

- A) Ticaret, savaşlar ve göçler sonucunda bazı toplumlar, birkaç dönemi bir arada yaşamışlardır.
- B) Uzun süre avcılık ve toplayıcılık yaparak yaşamışlardır.
- C) Yaygın olarak çok tanrılı dinlere inanmışlardır.
- D) Alet yapımında sırasıyla taş, toprak ve madenden yararlanmışlardır.
- E) Tarih Öncesi Devirleri, tüm toplumlar tarihsel sıraya uygun şekilde yaşamışlardır.

2. Aşağıdakilerden hangisi yerleşik yaşama geçildiğini kanıtlayan bir durum olamaz?

- A) Sulama kanallarının inşa edilmesi
- B) Kale ve surların yapılması
- C) Mağaralara duvar resimlerinin çizilmesi
- D) Tahıl saklama ambarlarının yapılması
- E) Köy yaşantısının başlaması

3. Yeni Taş (Neolitik) Çağı'na önce Ön Asya'da (Mezopotamya, Anadolu, İran, Suriye) girilmiştir. Anadolu'da bu çağa ait kalıntılara Konya Çatalhöyük, Diyarbakır Çayönü ve Gaziantep Sakçagözü'nde rastlanmıştır. Çayönü, Anadolu'da ve Güneydoğu Avrupa'da Yeni Taş Çağı'nda kurulan ilk köy yerleşim yeri; Çatalhöyük insanlık tarihinin ilk şehir yerleşmesi, Göbeklitepe ise ilk tapınak alanı olarak kabul edilmektedir.

Bu bilgiye dayanarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Anadolu, insanlık tarihine ışık tutacak önemli yerleşim yerlerini bünyesinde barındırmaktadır.
- B) Anadolu, en eski uygarlık merkezlerinden biridir.
- C) Yeni Taş Çağı'nın ilk başladığı yer Batı Anadolu'dur.
- D) Yeni Taş Çağı'nda Anadolu'nun çeşitli bölgelerinde üretim faaliyetleri gerçekleştirilmektedir.
- E) Anadolu'da köklü ve gelişmiş bir yerleşik yaşam kültürü vardır.

4. Aşağıdakilerden hangisi Tarih Öncesi Devirlere ait gelişmelerden biri değildir?

- A) Ateşin denetim altına alınması
- B) Takasa dayalı ticaretin gelişmesi
- C) Toplumsal iş bölümünün başlaması
- D) Tekerleğin bulunması
- E) Din ve mezhep çatışmalarının yaygınlaşması

5. Dünya'da yaşanan son buzul çağının sona ermesi ardından, insan topluluklarının yayılma eğilimi gösterdikleri ılıman iklim kuşaklarında, yepyeni bir dönem yaşanmaya başlanmıştır. Buzulların çekilmesiyle ılıman iklim kuşağında flora hem çeşitlilik hem de popülasyon olarak belirgin gelişmeler göstermiştir. Neolitik (Cilalı Taş Devri) olarak adlandırılan bu dönem, üretimin ve tekniklerinin geliştiği bir süreç olmuştur.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi Neolitik Dönem'de ortaya çıkan yeniliklerden biri olamaz?

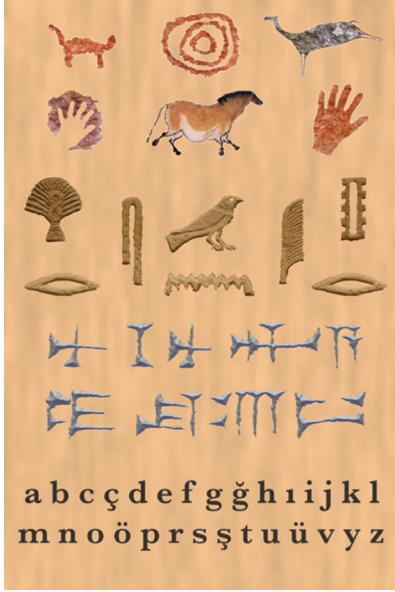
- A) Çanak çömlek üretiminin yapılması
- B) Tarımın başlaması
- C) Şehir devletlerinin yaygınlaşması
- D) Hayvanların evcilleştirilmesi
- E) Özel mülkiyet anlayışının oluşması

6. İskitler, Orta Asya ve Karadeniz'in kuzeyinde önemli uygarlık kuran topluluklardan biridir. Kafkaslar üzerinden Anadolu'ya seferler yapan İskitler, Medlerle birleşerek Urartu Devleti'ni yıkmışlar, Suriye'yi ele geçirerek Mısır'a kadar ilerlemişlerdir. İskit-Pers savaşları, İskitlerin, Alper-Tunga, İranlıların da Şehname destanlarına konu olmuştur. Hayvancılıkla uğraşan İskitler, çadır şekline getirilmiş arabalar içinde yaşamışlar ve at üzerinde ok atmakla ünlenmişlerdir. "Bozkırların kuyumcuları" olarak anılan İskitler, Gök Tanrı dinine inanmışlar ve ölümlerini kurganlara değerli eşyalarıyla gömmüşlerdir.

Bu bilgiye dayanarak İskitlerle ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Türk kökenlidir.
- B) Konar-göçer hâlde yaşamışlardır.
- C) Savaşçı özelliklere sahiptirler.
- D) Maden işlemeciliği alanında gelişmişlerdir.
- E) Çok tanrılı dinlere inanmışlardır.

7.

Yukarıdaki görseli tanımlayabilecek en doğru ifade aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sözlü Kültürden Yazılı Kültüre Geçiş
- B) Tarih Öncesi Çağlarda İletişim
- C) Mısır ve Mezopotamya Uygarlıklarında Yazı
- D) Halk Kültüründen Kitabî Kültüre Geçiş
- E) Yazının İcadı ve Gelişimi

8. İnsanoğlunun, tarım ve yerleşik hayattan sonra tapınaklar yaptığı şeklindeki yaygın görüş, aşağıdaki arkeolojik bölgelerin hangisinde yapılan kazılar sonrasında tartışmaya açılmıştır?

- A) Truva
- B) Göbeklitepe
- C) Çayönü
- D) Alacahöyük
- E) Çatalhöyük

9. Aşağıdakilerden hangisinin varlığı, o toplumda teokratik bir yönetim anlayışının olduğunu kanıtlar?

- A) Din adamları sınıfının bulunması
- B) Dinsel ayinlerin mabetlerde yapılması
- C) Ölümünden sonraki yaşama inanılması
- D) Tanrı - kral veya rahip - kral anlayışının benimsenmesi
- E) Çok tanrılı bir inancın hüküm sürmesi

10. İlk Çağ'da Anadolu'daki yerleşim yerleriyle ilgili aşağıda bazı bilgiler verilmiştir.

• İstanbul - Yarımburgaz	Türkiye'deki bilinen en eski yerleşim yeridir.
• Konya - Çatalhöyük	İnsanlık tarihinin bilinen ilk şehir yerleşmesidir.
• Diyarbakır - Çayönü	Türkiye'de ve Güneydoğu Avrupa'da Yeni Taş Çağında kurulan ilk köy yerleşim yeridir.
• Kayseri - Kültepe	Türkiye'de ilk yazılı belgelerin bulunduğu yerdir.
• Çorum - Alacahöyük	Dünyada ilk şehir devletinin kurulduğu yerdir.

Buna göre, İlk Çağ'da Anadolu ile ilgili aşağıdaki-lerden hangisine ulaşamaz?

- A) Yerleşik kültürün geliştiği bir yerdir.
- B) Yazılı kültürün yayılım alanıdır.
- C) Önemli kültür merkezlerinin beşiğidir.
- D) Neolitik Dönemi'n önemli medeniyet havzalarından biridir.
- E) Nüfus yoğunluğunun en yoğun olduğu bölgedir.

11. İlk Çağ toplumlarına ait aşağıda verilen bilgilerden hangisinin yanlış olduğu söylenebilir?

- A) Fibula adlı ilk çengel iğneyi Frigler bulmuştur.
- B) Bilinen ilk düzenli orduyu Akadlar kurmuştur.
- C) Hititler döneminde Anadolu'ya "Bin Tanrı İli" denilmiştir.
- D) Frigler toprak tanrıçası Kibele'ye tapmışlardır.
- E) Tapates adı verilen kilimler, Urartular tarafından yapılmıştır.